

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 9 mars 1925 kl. 2 e. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om
sänkning av åldersgränsen för dels politisk och dels
kommunal rösträtt.*

Konstitutionsutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft fyra i andra kammaren väckta motioner, nr 3 och 4 av herr *Wagnsson* samt nr 7 och 8 av herr *Spångberg m. fl.*, i vilka motioner hemställts,

a) i motionen nr 3, »att riksdagen, såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling, måtte besluta antaga följande förslag till ändrad lydelse av §§ 6 och 16 i riksdagsordningen:

§ 6.

9) Valrätt vid elektorsval tillkommer en var i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad.

§ 16.

Valrätt tillkommer envar man och kvinna, som är svensk undersåte och senast under näst föregående kalenderår uppnått tjuguett års ålder.

b) i motionen nr 7, »att riksdagen såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling måtte besluta, att § 16 i riksdagsordningen skall erhålla nedanstående ändrade lydelse:

§ 16.

Valrätt tillkommer envar man och kvinna, som är svensk undersåte och senast under nästföregående kalenderår uppnått tjugo års ålder.»

c) i motionen nr 4, »att riksdagen beslutar om ändrad lydelse av nedannämnda förordningar:

Förordningen om kommunalstyrelse på landet.

§ 8.

Rättighet att deltaga i kommunalstämmas överläggningar och beslut tillkommer envar inom kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är
Bihang till riksdagens protokoll 1925. 5 saml. 7 häft. (Nr 7.)

svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuguetå års ålder.

Förordningen om kommunalstyrelse i stad.

§ 9.

Rättighet att vid allmän rådstuga delta i överläggningar och beslut i alla de staden rörande angelägenheter, vilka icke enligt rikets grundlagar eller särskilda författningar äro vissa klasser av stadens medlemmar förbehållna, tillkommer envar inom kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuguetå års ålder.

Förordning om kommunalstyrelse i Stockholm.

§ 7.

Rättighet att delta i val av stadsfullmäktige tillkommer envar i kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuguetå års ålder.

Förordningen om landsting.

§ 5.

Rätt att delta i val av landstingsmän jämte suppleanter tillkommer envar inom landstingsområdet i kommunens gemensamma angelägenheter röstberättigad man eller kvinna.

Vid valet skall den för vederbörande kommun å landet eller för stad senast fastställda röstlängd ligga till grund.»

och d) i motionen nr 8, »att riksdagen måtte besluta, att nedanstående förordningar skola erhålla följande ändrade lydelse:

Kungl. förordning om kommunalstyrelse på landet.

§ 8.

Rättighet att delta i kommunalstämmas överläggningar och beslut tillkommer envar inom kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjugotå års ålder.

Kungl. förordning om kommunalstyrelse i stad.

§ 9.

Rättighet att vid allmän rådstuga delta i överläggningar och beslut i alla de staden rörande angelägenheter, vilka icke enligt rikets grundlagar eller

särskilda författningar äro vissa klasser av stadens medlemmar förbehållna, tillkommer envar inom kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjugo års ålder.

Kungl. förordning om kommunalstyrelse i Stockholm.

§ 7.

Rättighet att deltaga i val av stadsfullmäktige tillkommer envar i kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjugo års ålder.

Kungl. förordning om landsting.

§ 5.

Rätt att deltaga i landstingsmannaval tillkommer envar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man eller kvinna, som senast under nästföregående kalenderår uppnått tjugo års ålder.

-----»

Beträffande den till stöd för dessa yrkanden förebragta motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Förslag om sänkning av åldersgränsen för politisk och kommunal rösträtt hava senast framställts vid 1923 och 1924 års riksdagar. De vid dessa riksdagar väckta motionerna hava av konstitutionsutskottet avstyrkts och av riksdagens båda kamrar blivit avslagna.

*Utskottets
yttrande.*

Frågan om åldersgränsen vid politisk och kommunal rösträtt torde, såsom konstitutionsutskottet i sitt utlåtande nr 14 vid 1923 års riksdag och sitt utlåtande nr 5 vid 1924 års riksdag framhöll, väsentligen kunna anses som en lämplighetsfråga. Utskottet håller alltjämt före, att med hänsyn till den mognad och erfarenhet, som tarvas för aktivt deltagande i det offentliga livet, den nuvarande minimiåldern av 23 år låter sig väl försvaras. Och vad angår den högre åldersgräns av 27 år, som stadgats i fråga om rösträtt vid elektors- och landstingsmannaval, får utskottet nu liksom förra året erinra, att densamma avser att i sin mån bidra till upprätthållandet av en viss artskillnad mellan de två kamrarna. Det synes utskottet mindre lämpligt, att dessa stadganden göras till föremål för ändring, lösryckta ur sitt sålunda givna sammanhang med frågan om grunderna i övrigt för första kammarens bildande. Och då sistnämnda fråga icke torde i förevarande ordning böra upptagas till närmare prövning, får utskottet avstyrka förslagen även i vad de avse sänkning av åldersgränsen för rösträtt vid val av elektor och landstingsmän.

Utskottet får alltså hemställa,

att motionerna

a) II : 3,

b) II : 7,

c) II : 4,

d) II : 8

icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 7 mars 1925.

På konstitutionsutskottets vägnar:

K. VON GEIJER.

Närvarande: Herrar *von Geijer, Sävström, Strömberg,* Hellberg, Thulin,* Reuterskiöld, David Bergström, G. W. Hansson, August Ljunggren, Nils Anton Nilsson,* Vrang, Gustafson i Kasenberg, K. A. Westman, Hallén,* Andersson i Igelboda, Björkman i Norrköping,* Karlsson i Vadstena, Sjöström,* Almquist i Göteborg* och Hansson i Bäck.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

I. av herrar *Sävström, Strömberg, Thulin, G. W. Hansson, Hallén, Andersson* i Igelboda, *Karlsson* i Vadstena och *Sjöström*, som ansett, att utskottet bort hemställa,

a) att riksdagen måtte, med bifall till motionen II : 3, såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande

Förslag

till ändrad lydelse av §§ 6 och 16 riksdagsordningen.

§ 6.

9) Valrätt vid elektorsval tillkommer envar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad.

§ 16.

Valrätt tillkommer envar man och kvinna, som är svensk undersåte och senast under näst föregående kalenderår uppnått tjuguetå års ålder.

b) att motionen II:7 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda;

c) att riksdagen måtte, i anledning av motionen II:4, antaga följande

1) Förslag till lag

om ändrad lydelse av § 8 i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

§ 8.

Rättighet att delta i kommunalstämmas överläggningar och beslut tillkommer envar inom kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuguetå års ålder.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1930.

2) Förslag till lag

om ändrad lydelse av § 9 i förordningen om kommunalstyrelse i stad.

§ 9.

Rättighet att vid allmän rådstuga delta i överläggningar och beslut i alla de staden rörande angelägenheter, vilka icke enligt rikets grundlagar eller särskilda författningar äro vissa klasser av stadens medlemmar förbehållna, tillkommer envar inom kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuguetå års ålder.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1930.

3) Förslag till lag
om ändrad lydelse av § 7 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm.
§ 7.

Rättighet att deltaga i val av stadsfullmäktige tillkommer envar i kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuguetå års ålder.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1930.

4) Förslag till lag
om ändrad lydelse av 5 § samt 11 § 2 mom. d) och 3 mom. i lagen om
landsting.

5 §.

Rätt att deltaga i val av landstingsmän jämte suppleanter tillkommer envar inom landstingsområdet i kommuns gemensamma angelägenheter röstberättigad man eller kvinna.

Vid valet skall den för vederbörande kommun å landet eller för stad senast fastställda röstlängd ligga till grund.

11 §.

2 mom. -----

d) Beträffande rösträttens utövning gäller vad om kommunalfullmäktigval är föreskrivet.

3 mom. I stad är magistraten valförrättare och skall beträffande rösträttens utövning samt beträffande de tider på dagen, under vilka valförrättningen skall fortgå, gälla vad om stadsfullmäktigval är föreskrivet. I övrigt — — — sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1930.

d) att motionen II: 8 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

II. av herrar *David Bergström* och *Hansson* i Bäck, vilka ansett utskottets utlåtande böra vara av följande lydelse:

Av det sammanhang vari och de förhållanden, under vilka de år 1918—1921 genomförda bestämmelserna rörande politisk och kommunal rösträtt kommit till stånd, följer enligt utskottets mening att försök att utan hänsyn till detta sammanhang och dessa förhållanden åstadkomma ändringar på nu ifrågavarande områden näppeligen äga utsikt att krönas med framgång.

Först när folket i val ställer ett tydligt uttalat krav på en ändrad ordning i något eller några av de hänseenden, som berörts i de föreliggande motionerna, och en ur samma val framgången regering står redo att framlägga förslag till en sådan ändrad ordning, lär tiden vara inne för riksdagen att taga hithörande spörsmål under ingående prövning.

Utskottet får alltså hemställa,

att motionerna

a) II : 3,

b) II : 7,

c) II : 4,

d) II : 8

icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

III. av herr *August Ljunggren*.
